

РЕШЕНИЕ

№ 3076

гр. София, 04.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-A СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и четвърти октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Стела Кацарова

Членове: Галина Ташева
Виктория М. Станиславова

при участието на секретаря Виктория Ив. Т.
като разгледа докладваното от Стела Кацарова Въззивно гражданско дело № 20221100503965 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК.

С решение от 15.01.2021 г., гр.д. 68087/18 г., СРС, 68 с-в **осъжда** ********* ОУ „С. З.“ да заплати на А. Т. С. на основание чл. 200, ал. 1 КТ сумата 10 000 лв. - обезщетение за неимуществените вреди, изразяващи се в претърпените от ищцата болки и страдания от увреждането чрез счупване на бедрената кост на левия крак, причинени при осъществената на 28.05.2018 г. трудова злополука и сумата 1 784 лв. - обезщетение за имуществени вреди от претърпени загуби, изразяваща се в осъществените разходи за лечението, закупуване на медицински консумативи и медикаменти, заедно със законната лихва върху посочените суми, считано от датата на увреждането - 28.05.2018 г. до окончателното им изплащане, **отхвърля** в останалата част иска по чл. 200 КТ за обезщетение за неимуществените вреди до пълния предявен размер от 12 000 лв. и иска по чл. 200 КТ за обезщетение за имуществените вреди до пълния предявен размер от 1 941,38 лв., **осъжда** ответника да заплати на адв. С. К. К. сумата 802,99 лв. - адвокатското възнаграждение по чл. 38, ал. 2 ЗА във връзка с чл. 78, ал. 1 ГПК в съответствие с чл. 7, ал. 2 от Наредба № 1

/2004г. на ВАС, а на основание чл. 78, ал. 6 ГПК по сметка на Софийския районен съд сумата 471,36 лв. за държавна такса и сумата 152,15 лв. - възнаграждение за съдебно-медицинската експертиза, като **допуска** предварително изпълнение на решението в частта за присъдените обезщетения по чл.200 КТ.

Срещу решението в частта, с която е отхвърлен искът за обезщетение поради неимуществени вреди постъпва насрещна въззивна жалба от ищцата А. Т. С.. Намира обезщетението за занижено по размер. Счита, че трябва да се има предвид дългия период на възстановяване, преживените изключително силни болки и страдания по време и след инцидента, болезнените процедури и операции, последвалите рехабилитации, силния емоционален стрес, изпадането в безпомощно състояние и пълна зависимост от чужда помощ през значителен период, както и неотшумелите до сега болки и трудности при движение. Иска се отмяна на решението в тази част и постановяване на друго, с което да се уважи изцяло искът. Оспорва жалбата на ответника по иска.

Срещу решението в частта, с която са уважени исковете за обезщетения поради неимуществени и имуществени вреди постъпва въззивна жалба от ответника по тях ***** ОУ „С. З.“. Счита, че е налице съпричиняване от ищцата, защото при настъпване на инцидента се намира на стълбището между първи и втори етаж на училището, т.е. самоволно се отклонява от поверения ѝ район за почистване, който обхваща стаи 330а, 331, 333, 334, половината коридор на третия етаж, фойе и стълби между трети и втори етаж, както и тоалетна. Това отклонение се допуска, въпреки запознаването ѝ с Инструкцията за безопасна работа. Поддържа, че обезщетението е със завишен размер. След злополуката, ищцата е в задоволително състояние, контактна и афебрилна (с нормална температура). Не е отчетено, че служители на училището посещават и предават на болната събрани от тях суми. Иска се отмяна на решението в тази част и постановяване на друго, с което да се отхвърлят изцяло исковете. Оспорва насрещната жалба на ищцата.

Софийският градски съд, IV-А с-в, след съвещание и като обсъди по реда на чл. 269 ГПК наведените в жалбата оплаквания, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивните жалби са подадени в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК от

надлежни страни и са допустими, а разгледани по същество са **неоснователни**.

Решението е изцяло валидно, а в обжалваната част е допустимо и правилно.

Съобразно чл. 272 ГПК, когато въззивният съд потвърди първоинстанционното решение, мотивира своето решение, като може да препрати и към мотивите на първоинстанционния съд. В случая, при обсъждане само на оплакванията по въззивните жалби с оглед чл. 269, изр. 2 ГПК, настоящият съдебен състав намира, че крайните изводи на двете инстанции съвпадат. Възприема фактическите и правни констатации в обжалваното решение, срещу които се възразява в жалбата. В настоящото производство не са представени нови доказателства. Решението следва да се потвърди и по съображения, основани на препращане към мотивите на първоинстанционния съд в частта им, оспорена в жалбите.

В отговор на оплакванията по жалбите, въззивният съд приема следното:

Предявени са искове с правно основание чл. 200, ал. 1 КТ.

Към момента на процесната трудова злополука от 28.05.2018 г., ищцата А. Т. С. работи по трудов договор при ответника ***** ОУ „С. 3.“ на длъжност „хигиенист“.

Съгласно чл. 200, ал. 1 КТ за вреди от трудова злополука, която е причинила травми или смърт на работника или служителя, работодателят отговаря имуществено, независимо от това дали негов орган или друг негов служител или работник отговаря за настъпването им. Установените в цитираната разпоредба предпоставки за основателност на исковете за ангажиране на имуществената отговорност на работодателя са: наличие на валидно трудово правоотношение между пострадалия и ответника, по което пострадалият да е бил работник или служител, а ответникът работодател; пострадалият да е претърпял злополука по време на съществуването на трудовото правоотношение; тази злополука да е била призната за трудова; вследствие на трудовата злополука пострадалият да е понесъл травми или да е била причинена смъртта му; пострадалия да е понесъл имуществени и/или неимуществени вреди вследствие на травмите от трудовата злополука.

В случая, фактът за настъпилото внезапно еднократно и външно увреждане на здравословното състояние по време на изпълнение на трудови функции по смисъла на чл.200, ал.1 КТ, се установява при спазена процедура на чл. 57 – чл. 63 КСО. По реда на чл. 60, ал. 1 КСО е издадено разпореждане № 22161/13.06.2018 г. на НОИ – ТД София град, с което злополуката е призната за трудова. Прието е, че на 28.05.2018 г., ищцата претърпва трудова злополука през време и по повод на извършваната работа – почистване на класни стаи и коридори, както и биене на звънец. При придвижване по стълбището между първи и втори етаж, пострадалата се подхлъзва и пада, като вследствие счупва долен край от бедрена кост на ляв крак.

Установяването на трудовата злополука и професионалната болест става по реда на специални административни производства по чл. 57 – 63 КСО. След влизане в сила на КСО на 01.01.2000 г., трудовата злополука може да се установява само по административен ред, от изключителна компетентност е на съответните административни органи, не може да бъде установявана в исковото производство по чл. 200 КТ и гражданският съд е длъжен да зачете издадения индивидуален административен акт. Според чл. 17, ал. 2 ГПК, съдът, който разглежда гражданскоправния спор, се произнася инцидентно по валидността на административните актове независимо от това, дали те подлежат на съдебен контрол. Съдът обаче, не може да се произнася инцидентно по законосъобразността на административните актове, освен когато такъв акт се противопоставя на страна по делото, която не е била участник в административното производство по издаването и обжалването му. Административните актове за установяване на професионални рискове - трудова злополука и професионална болест, се издават при участието на страните по трудовото правоотношение в съответните административни производства. В случая, страните по настоящото гражданско дело са били участници в административното производство, имали са възможност да търсят съдебна защита чрез обжалване на разпореждането на НОИ, от която не са се възползвали, поради което същото е влязло в сила. Затова не следва да се извършва контрол за законосъобразност на акта за трудова злополука относно това доколко такава действително е настъпила.

Не подлежи на намаляване отговорността на работодателя по реда на чл. 201, ал. 2 КТ. Не се установява пострадалата ищца виновно да допринася

за трудовата злополука чрез проявена вина във вид на груба небрежност - неполагане на необходимата грижа, която и най-небрежният човек би положил в подобна обстановка. От поведението не личи липса на елементарно старание и внимание и пренебрегване на основни технологични правила и правила за безопасност. Не се доказва и несъзнавана небрежност, която отделно е ирелевантна за компенсацията на вини по специалния ред на чл. 201, ал. 1 КТ, за разлика от неприложимия общ деликтен състав. Няма проведено успешно доказване относно нарушаване на конкретни нормативни актове, включително вътрешни правила за здравословни и безопасни условия на труд или почивка.

Обстоятелството, че злополуката настъпва на стълбището между втори и първи етаж на училището, докато според Заповед № 741/14.09.2017 г. на директора, районът за почистване на ищцата през учебната 2017 / 2018 г. обхваща стаи 330а, 331, 333, 334, половин коридор на третия етаж, фойе и стълби към втори етаж, както и дамска тоалетна на трети етаж, по никакъв начин не обосновава принос за настъпване на инцидента. Преди всичко, от заповедта не става несъмнено ясно, стълбите от втори етаж към трети или от втори етаж към първи попадат в района на ищцата. Отделно, не се установява наличие на изрична нормативна забрана или вътрешен акт на работодателя, през цялото работно време да се напуска по какъвто и да било повод района за почистване и да се осъществява свободно придвижване в рамките на училището. Подобно ограничение не е регламентирано в издадените от работодателя Правилник за вътрешния трудов ред за учебната 2017 / 2018 г., утвърден със заповед № 672/08.09.2017 г. на директора и Инstrukция за безопасна работа при почистване и хигиенизиране на училището от чистачи и работник по ремонт и поддръжка, утвърдена от директора с подпис, но без дата. С оглед липсата на данни доколко Инstrukцията представлява действащ акт към датата на увреждането, същата не следва да се обсъжда. Независимо от всичко, и двата вътрешни акта не уреждат правила на безопасен труд, за които да се установява, че са нарушени от ищцата при злополуката, нито самият ответник се позовава на конкретни техни разпоредби в тази насока. Същевременно, не се установява ищцата лично да е запозната поотделно с всеки от двата вътрешни акта и кога. Според протокол от 09.09.2017 г. на директора, на всички служители от непедагогическия и помощен персонал е проведен инструктаж за безопасна работа и условия на труд, които трябва да

спазват, като в списъка-приложение на запознатите от същата дата фигурират име и подпис на ищцата. От твърде обобщеното съдържание на протокола, обаче по никакъв начин не се извежда категоричен извод за същността и точната тематика на инструктажа, включително доколко със сигурност присъстващите са запознати именно с Правилника и Инструкцията.

В обобщение, достатъчно е доказването на правнорелевантния факт за трудовият характер на злополуката, който не е непременно настъпването ѝ на работното място, а по време и във връзка с работата, по смисъла на чл. 200, ал. 2 КТ. Нормата предвижда, че работодателят отговаря и когато трудовата злополука е причинена от непреодолима сила при или по повод изпълнението на възложената работа или на каквато и да е работа, извършена и без нареждане, но в интерес на работодателя, както и по време на почивка, прекарана в предприятието. В случая по никакъв начин не се доказва ищцата да способства за настъпване на вредоносния резултат, като не полага елементарната дължима грижа за безопасно поведение или за постигане на добър оздравителен резултат, която би положил и най-небрежния човек в подобна ситуация.

Не се налага редуциране отговорността на работодателя и поради установеното от свидетелката И.П., счетоводител при ответника, че служители на училището подготвят подписка за събиране на средства, които тя предава на ищцата. На първо място, напълно недоказани са точният размер на предоставените средства. На следващо, спрямо тази хипотеза не са неприложими чл. 200, ал. 3 и ал. 4 КТ, предвиждащи намаляване на обезщетението с размера на получени обезщетение и/или пенсия по общественото осигуряване или застраховка. Нормите са изчерпателни и уреждат възможност за намаляване на обезщетението само с конкретни социални или застрахователни плащания, но не и с други. Предоставените по желание от отделни служители при работодателя в полза на ищцата средства с неясен размер, не подлежат на връщане съгласно чл. 55, ал. 2 ЗЗД. Затова и по аргумент, черпен от същата норма, те не могат да се прихванат с насрещен дълг. Плащането им е осъществено като дарствен акт по морални съображения. Правното задължение и моралният дълг се различават по същност и източници. Изпълненият морален дълг е израз на щедрост от страна на даващия, извършва се при наличие на дарствено основание, поради което облагата не е дадена без основание. Съгласно разясненията на т. 3

ППВС № 1/28.05.1979 г., съзнателното изпълнение на нравствен дълг само по себе си е основание за престацията.

Специфичният вредоносен резултат и пряката му причинна връзка с трудовия инцидент се установяват посредством съпадащите и взаимно допълващи се данни от представената медицинска документация – болнични листове, епикризи и ЕР на ТЕЛК № 2828/17.12.2018 г., както от съдебно-медицинската експертиза и гласните доказателства.

Вещото лице при обсъждане на медицинските документи и след преглед на ищцата установява, че в резултат от трудовата злополука е диагностицирана със супракондилно счупване на лява бедрена кост на долен крайник. Извършена е хирургична интервенция в УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов“, от което има дълъг оперативен белег със следи от хирургични шевове, който обикаля външната коленна област и завършва под коленното капаче. Проведено е лечение в специализирана болница по рехабилитация „Ясен – Банкя“ през периода 24.08.2018 г. – 31.08.2018 г. поради оплакванията за ограничени и болезнени движения в лявата тазобедрена става. Проведено е продължително консервативно и рехабилитационно лечение, нарушен е обичайния личен начин на живот, настъпва невъзможност за полагане на труд. С ЕР на ТЕЛК от 17.12.2018 г. ѝ се определя 50 % трайно намалена работоспособност за период от 1 година. Счупването е придружено с изключително интензивни и продължителни болки до окончателното раздвижване след цялостното лечение. Възстановителният период трае около 6 – 8 месеца, може и по-дълго до възстановяване на движенията в коленната и тазобедрена стави. Към настоящия момент ищцата продължава да изпитва болки и затруднения при движение, използва с бастун и изпитва страх в резултат от претърпяната травма.

В подкрепа са показанията на свидетелката М.В., бивша колежка на ищцата, която полага грижи за нея докато е в болница „Пирогов“ и впоследствие повече от 2 месеца ѝ помага в пазаруване и доставя лекарства. Знае е, че на ищцата 6 месеца е забранено да стъпва на оперирания крак, че има голям оток на коляното, около 3 месеца носи планки с пирони, за които са поставяни инжекции, около 3 месеца пие обезболяващи и се нуждае от помощ за лично обслужване, носи памперси около 2 месеца, движи се в дома си и навън с придружител. До входа е пренасяна седнала на стол, което се

налага най-малкото всеки месец по повод периодичен медицински преглед. Всичко това я прави зависима от много хора и се отразява тежко на психиката, въпреки че свидетелката я познава като борбена жена.

С оглед вида, степента и продължителността на здравословните увреждания, свързаните с тях обичайни, предполагаеми и неподлежащи на пряко доказване физически и психологически негативи, бъдещите прогнози за остатъчни оплаквания от болки, страхови усещания и необходимост от използване на бастун, предвид напредналата възраст на пострадалата, обществения критерий за справедливост и икономическата конюнктура в страната към момента, когато възниква правото на обезщетение за неимуществени вреди, неговият размер, при условията на чл. 52 ЗЗД следва да се определи за сумата 10 000 лв. До този размер искът е основателен, а над него следва да се отхвърли до пълния предявен от 12 000 лв.

Законната лихва върху обезщетението по чл. 200, ал.1 КТ се дължи, считано от настъпване на увреждането, независимо от момента на предявяване на исковата молба, съгласно чл. 84, ал. 3 ЗЗД вр. чл. 212 КТ.

При липсата на други конкретни оплаквания в жалбата срещу формираните в решението фактически и доказателствени изводи относно иска относно обезщетение за имуществени вреди и след съобразяване на чл. 269, изр. 2 ГПК, съдът при условията на ограничен въззив не дължи служебна проверка за правилност на решението в останалата част.

Крайните изводи на двете съдебни инстанции съвпадат. Първоинстанционното решение на основание чл. 271, ал. 1, изр. 1, пр. 1 ГПК следва да потвърди в частта, с която са уважени исковите и е отхвърлен искът относно обезщетение за неимуществени вреди.

Решението в останалата част, с която е отхвърлен искът относно обезщетение за имуществени вреди, като необжалвано е влязло в сила.

Поради неоснователност на въззивните жалби, насрещните страни не си дължат взаимно разноси.

По изложените съображения, Софийският градски съд, IV-А с-в

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение от 15.01.2021 г., гр.д. 68087/18 г., СРС, 68 с-

в в частта, с която се **осъжда** ***** ОУ „С. З.“ да заплати на А. Т. С. на основание чл. 200, ал. 1 КТ сумата 10 000 лв. - обезщетение за неимуществените вреди, изразяващи се в претърпените от ищцата болки и страдания от увреждането чрез счупване на бедрената кост на левия крак, причинени при осъществената на 28.05.2018 г. трудова злополука и сумата 1 784 лв. - обезщетение за имуществени вреди от претърпени загуби, изразяваща се в осъществените разходи за лечението, закупуване на медицински консумативи и медикаменти, заедно със законната лихва върху посочените суми, считано от датата на увреждането - 28.05.2018 г. до окончателното им изплащане, като **отхвърля** в останалата част иска по чл. 200 КТ за обезщетение за неимуществените вреди до пълния предявен размер от 12 000 лв.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчване препис на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____